

Specimen medicum inaugurale syllogen observationum varii argumenti sistens ... / submittit Christianus Casparus Seip.

Contributors

Seip, Christian Caspar, 1751-1806.
Kratzenstein, Christian Gottlieb, 1723-1795.

Publication/Creation

Havniae : Typis Joh. Rud. Thielianis, [1782]

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/yudptnw7>

License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

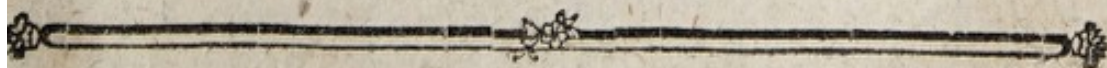
You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

SPÉCIMEN MEDICUM INAUGURALE 2
SYLLOGEN
OBSERVATIONUM
VARII ARGUMENTI
SISTENS,

QUOD,
AUSPICE DEO,
ADNUENTIBUS PERILLUSTRI SENATU ACADEMICO
ET
AMPLISSIMA FACULTATE MEDICA,
PRAESIDE ET BRABEUTA
VIRO AMPLISSIMO ATQUE
EXPERIENTISSIMO
CHRIST. G. KRATZENSTEIN,
MEDICINAE ET PHYSICES EXPERIMENTALIS PROFESSORE PUBL.
ORDIN., SOCIETATIS REGIAE HAVNIENS. ET IMPERIAL.
PETROPOL. AC NATURAE CURIOS. MEMBRO,
SOLEMNI ERUDITORUM EXAMINI
SUBMITTIT
CHRISTIANUS CASPARUS SEIP,
IURA ET HONORES DOCTORIS MEDICI
MORE MAIORUM RITE REPORTATURUS.
H. L. Q. S.
DIE XXX. DECEBR. ANNI MDCCLXXXII.

Nisi utile est, quod facimus, stulta est gloria.

PHÆDR.

HAUNIAE.
TYPIS IOH. RUD. THIELIANIS.

*Cum contenta huius Dissertationis egregiam ostendant
Doctōrandi in scientia medica peritiām, Facultas me-
dica Hauniensis eandem impressione dignam iudicavit,
eius tamen defensionem contra censuras publicas Auctori
relinquens.*

C. G. KRATZENSTEIN,

FACULT. MED. H. A. DECANUS.

PIAE ET IMMORTALI MEMORIAE
PERILLUSTRIS AC GENEROSISSIMI
HEROIS

B. DE LÖWENÖRN,

S. R. M. OLIM A CONSILIIS CONFERENTIARUM,
SATRAPAE etc. etc.

NEC NON

FAUTORIBUS OPTIMIS

MAGNO ANATOMICO, INCLYTO BOTANICO,
PRAECEPTORI AMANTISSIMO

CHRISTIAN. FRIIS ROTTBÖLL,

S. R. M. A CONCILIIS STATUS ET IUSTITIAE etc. etc.

ET

VIRO SUMME VENERABILI ATQUE
DOCTISSIMO

NIC. RANDULF WHITT,

AD AEDEM THAARNEBYENSEM IN AMAGRIA
SACRORUM MINISTRO LONGE DIGNISSIMO.

HOC

QUALECUNQUE SPECIMEN INAUGURALE

IN PIGNUS

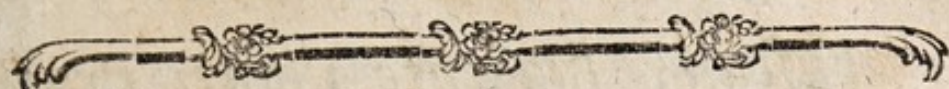
GRATISSIMI ANIMI, NUNQUAM INTERITURI,

SACRUM ESSE IUBET

AUCTOR.

Digitized by the Internet Archive
in 2019 with funding from
Wellcome Library

<https://archive.org/details/b30792605>

Lecturis.

Aliam certe opellam Medico-practicam, maiori studio et experimentorum copia adstruendam, sollemniis meis dicaueram inauguralibus; iubet autem mutatus iam rerum mearum nexus, ut citius opinione ad honores Doctoratus Medici capeffendos festinarem. A praefinito itaque tramite breui desistam. Accipite interim aequa, qua

qua estis, mente, observationum nonnullarum exiguum huncce selectum, quod alius opusculi, suadente illustri Praeficiente ante annum coepti, nunc vero plenius aliquando et curatius prodituri produrum. Ne ultra propositos limites nimis excresceret haec Sylloge, ill. Störckium (a) versus finem secutus sum, quasdam, omittis adnotationibus, adducendo cadauerum sectiones, quas excipit brevis Rariorum Anatomicorum recensio, commentationem etiam, si unum, vel alterum locum excipias, destitutus, praeceduntibus et hic eximiiis viris, Tulpio (b), Ruyschio (c) et Albino (d), qui in singulam quamcunque observationem non differunt; neque facile Syllogen meam, ullum aequum Lectorem

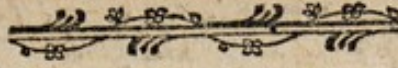
con-

(a) Ann. Med. I. et II.

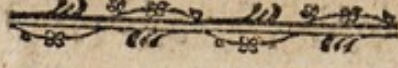
(b) Obs. Med. lib. tres.

(c) Obs. Anat. chirurg. cent.

(d) Adnot. Academ.

ontenturum esse, credo, quia nonnulla,
ex bono Diario selecta et contracta, com-
lectitur; talem enim sententiam, nisi
alii inueniantur errores, grata infringat
memoria Diarii Naualis Medici Aasko-
viani, utilissimi; non sane est oxorcis-
nis, magicis, versibus vlnaribus, futili-
bus quaestionibus et — turgidum, sed,
regiis ingenii, eruditionis et obser-
uandi habitus documentis, vbiuis splen-
dentibus, refertissimum, hinc debitis ab
exteris quoque Medicis elatum laudibus,
et imitatu certe dignissimum. Agmen
denique claudunt Theses, paucae quidem,
sed vberimam differendi materiam prae-
bentes. Simplicem dictionem leuiioresque
calami, vel subrepentes forsan Typothe-
tae errores, observationum veritate, in
medicis praesertim magni pendenda, com-
pensare, vestrumque lectionis taedium ali-
qua

*qua varietate fallere, vel amouere, quod
tum potis eram, adlaboravi. Ceterum
valete et auctori, vestri addictissimus
faucte.*

Sagax medicus, et observationum amans, quibus suam et originem, et incrementa omnis genuina medicina debet, probe sciet, nullam observatiunculam, utut aut praeteruisam, aut nullius habitam momenti ita vanam esse, ut suam symbolam ad ampliandos artis limites non conferat.

III. Stoll. Rat. med. part. I. p. 278. 279.

De
Morbo maculoso haemorrhagico.

MORBVM ab illustri b. *Werthofio* maculosum haemorrhagicum dictum et ab eo descriptum observandi occasio mihi obferebatur in Nosocomio regio Fridericiano degenti. Nutrix nempe duo et viginti annos nata, mente et corpore alacris, post partum autem duos ante menses passum, scabiosa, priori hyeme commorata erat in Nosocomio, praeter laxans emedium, balneis et Cremore Tartari, Floribus Sulphuris nupto, interim vsa, nunc autem absque vlla cognita causa, et ex improvise ruit sanguis primo per aures, dein etiam per fauces, putridus et cursu satis

A

veloci,

veloci, maculis liuidis non solum faciem et corporis
 peripheriam, sed etiam labia, oris integram membranam,
 et gingiuas, quae simul dolebant, et sanguine fundebant,
 occupantibus, numero subito auctis et saturatius tinctis,
 quibus eruptis, pruritus accusabat insignem cutis,
 quae unguibus fricata, sanguine exstillabat sat largum:
 Caeteroquin extra lectum dedit, bene adpetit, digerit,
 aluum deponit, et sana se prorsus in omnibus praedicat. Iniungitur regime-
 in omnibus frigidum, exacte seruandum, datur Spiritus
 Vitrioli, Aqua destillata Menthae, et Syrupus Altheae
 dilutus, magnis haustibus deglutiendus, primum quidem
 solus, dein Decocto corticis peruiani maratus, vterque
 manu certe larga: Quinque diebus praeterlapsis,
 haemorrhagia decrescere incipit, maculis quoque biduo
 abhinc diminutis; pro ratione itaque decrescientis morbi
 septimo die etiam diminuitur medicamentorum dosis;
 largus autem die undecimo per vterum sanguinis fluxus,
 et biduo adhuc elapso auctus haemorrhagiae narium
 et sputi sanguinei reuentus, plenos medicamentorum
 haustus iugiter iterandos exposcunt. Die autem decimo
 quinto nullam sanitatis labem hacenus quæsta aestu
 febrili iam vix insigni cum pulsu celeri, cephalalgia
 notabili, alui biduo clausa; maculae jam nigrae
 passim in furunculos abeunt, primum suppurantes,
 dein sanguinem effundentes. Aluus referatur
 enemate et eccoproticis, cephalalgiam arcens
 epispastica suris, et lintea aceto frigido imbuta,
 dein expressa et capiti imposita.

Die decimo septimo, haemorrhagia prorsus silente, ob dolorem abdominis decocto corticis nuper adlato adscriptum, Mixtura propinatur camphorato acida Locheri, alternis vicibus vna cum decocto illo forbilanda, abdomini interea volatili linimento crebro illito: Iam vero rediit sanguifluxus, hodie matricis, postea narium et bis quidem hic, sed levis tantum momenti. Die trigesimo sanguifluxu et maculis denum penitus euanidis, a morbo hoc immunis et paulo post omnino sana permansit, excepta scabie, iam copiosius prorumpente, et hac quoque, per mundificans Electuarium (a), aliaque congrua auxilia, debellata, intra breue tempus pura et nitida Nosocomium laeta reliquit.

MORBO a nobis hic delineato nomen scorbuti, aut febris petechialis tribuere vetat plenaria in hoc utriusque symptomatum concursus absentia. Pleniorum caeterum originis, gressus atque indolis hujus morbi notitiam desiderantibus, *Werlhofium* (b), *Behrensium* (c), *Wichmannum* (d), imprimis autem celeber-

A 2

rimum

(a) Ph. Dan. pag. 147.

(b) Oper. med. a Cl. Wichmanno auct. et ed. 1775. pag. 748.

(c) In Epist. ad ill. Werlhofium de adfect. ex comestis mytulis l. c. pag. 593. et altera Epist. de morbo mac. haemorrh. l. c. pag. 624.

(d) l. c. pag. 539. Not. 65. et p. 748. Not. *.

rimum et longe dignissimum Archiatrum *Gulbre*
dum (e), abunde satisfacturos esse, certo confidimus

De
Ischuria.

A. *Hysterocystica* (f).

a) ANTE lustrum circiter nocte quadam, a
parturientem, doloribus octo et quadraginta fer
horis detentam, accersebar, ut veni, commode illam
in lecto, pectore nempe et pelui eleuatis, collocan
dam curavi, in partus viarum, vteri et foetus nascitu
conditionem inquisiturus, indice itaque et medio digito
bene inunctis et artis lege caute per vaginam inducti
partes in parturiendi negotium influxum habentes in
ueni bene satis constitutas, vteri orificium perfect
circiter et in circulum apertum, sinistro peluis later
nonnihil obuersum, ad oppositum tamen os ischio
crasiusculum, minusue detersum, et caput foetus
ruptis diu ante aduentum meum, membranis, nudum
cauo peluis ita impressum, ut posterior fontanella
prope apicem ossis sacri posita, distincte satis explo
ranti occurreret, futuris capitis, ob insignem eius ru
morem iam tactum fugientibus, abdomen tetigi inae
qualiter expansum, et lotii vesicam sub integumentis
et supra ossa pubis urinae vi magna notabiliter exten
fan

(e) Act. Soc. med. Havn. Vol. II. p. 140 et seqq.

(f) Cl. Sauvagesii Nos. meth. 1768. 4. Tom. II. pag
532. 533. Sp. 28.

am inque alterutrum latus detortam; 'per longum
 tempus vrinae ne guttulam quidem emiserat; dolores
 erant breues, incompleti, lumbos et pubem maxime
 affligentes; ictus arteriarum fortes et celeres. Praesto
 erat Experientissimus D. Ranöe contubernio tunc tem-
 poris et familiaritate mihi semper coniunctissimus,
 qui aliquoties iam venam secuerat, Laudanum, liqui-
 dam Sydenhami exhibuerat, et lotii eductionem, va-
 riis, ni fallor, modis, incassum tentauerat, quam
 quidem operationem et ego non successuram animad-
 verti, quia caput foetus iam pelui ita haerebat infixum,
 vt digitis prementibus ne hilum quidem moueri pos-
 set; his ergo perpensis, partum hunc, ni breui sponte
 succederet, forcipe Smelliana conficere decreui, ma-
 ius vtique damnum ex mora et cumulatione lotii,
 quam ex rita et congrua instrumenti adplicatione, re-
 dundaturum pertimescens: Tribus itaque horis, sub
 immutatis adhuc dolorum inopia et capitis situ,
 praeterlapsis, et partura nunc in situ conuenientissimo
 disposita, cum femoribus eleuatis et diuaricatis, dictae
 forcipis cochlearia in antecessum tepefacta et oleo re-
 centi illita, prouide ad ischiorum latera circa aures
 foetus adplicui, et caput bene comprehensum, iunctis
 legitime instrumenti brachiis, leniter comprimendo et
 extrahendo adque axin peluis rotando, feliciter in lucem
 protraxi.

FOETUM maturum ad aspectu mortuum, frictioni-
 bus corporis, imprimis spinae dorsi, spirituosiss, bal-

neis reficientibus, clysmate irritante, aërem pulmonibus inflando, nec non costas et sternum iteratis vicibus eleuando et deprimendo, breui resuscitauimus.

FORTITER mox post partum se contrahente utero, secundinas leniter trahendo funiculum umbilicalem eduxit obstetrix, sed ingens simul prodiit sarcom rubrum, cauo uterino hactenus reconditum, et latibasi irradicatum, totam obturans vaginam, et extramuliebrem finum propendens. Exanthlatos iam puerperae cruciatus, beatum mox sequebatur lenimen et fomnus quietus. Urina et lochia bene fluxerunt, et soli dein curae amicissimi Ranöei commissa puerperam tam bene conualuit, ut paucos post dies, domum, quam in platea (vulgo store Violstræde) inhabitabat relinquere et in alteram vrbis partem (Christianshavn dictam) curru vehi potuerit. Rumorem de remanente alterutrius femoris stupore operationi adscripto falso delatum esse, ab obstetrice comperi, quae puerperam illam de hoc incommodo, quod in tali casu non rarum est, diu ante partum questam fuisse ultro adseuerabat.

Ex tali tumore sarcoideo in puerperae cadauere dein viso uteri obliquitatem cum situ infantis peruerso, et partu laborioso tempestiua versione finito aliquando ortam nobis retulit et (g) collectaneis inferuit Praeceptor

(g) Coll. Soc. Med. Havn. Vol. II. pag. 129. cfr. Diss. inaug. de divers. partu pag. 89. Not. k.

ceptor noster et Fautor benignissimus Ampliff. Prof. Saxtorph. Neque obliquitatis vterinae tumoribus lebitae exempla defuere illustri Morgagnio (*h*).

SARCOIDEUM et ego hunc tumorem adpellavi, quia totum carnosum illum postea inueni, vti cl. Ruyschius (*i*), qui praeter carnem nihil in istis tumoribus deprehendit, atque eiusmodi excrescentiarum in parturientium vtero sub doloribus a se animaduersarum, vnam pedunculo instructam, icone, in eximia obseruationum anatomico-chirurgicarum centuria, excusa, illustratam dedit.

SUPERADDI denique potest casus noster exemplis similibus numerosis licet vere mirabilibus, quibus neque conceptionem, neque legitimum foetus incrementum per tales excrescentias semper impeditum iri euincitur (*k*).

b) ALTERUM huiusmodi ischuriae ab hysteroloxia postica (*l*) exortae et abortu finitae exemplum sequens esto.

MILITIS dimissi vxor nouem et triginta annos nata (in platea vulgo Rosengaden habitans) cui ante

A 4

bien-

(*h*) De sed. et causis morb. Epist. XLVIII. art. 39.

(*i*) Pag. 74. 75. Obs. LVIII. Fig. 52.

(*k*) Ill. v. Swieten Comment. in Boerh. Aphor. 1314.

(*l*) Cl. Sauvages l. c. Tom. I. pag. 221. sp. 2.

biennium haemoptysi afflictæ adstiteram, mense I
 nuario anni 1781 auxilium meum expetiit. A
 veniens miseram inueni inquietam, et lectulo incur
 bentem; aestu urebat corpus cum facie rubra, al
 domen valde dolens, tensum, aegre ferebat adtactum
 alius erat obstipata, tenesmus frequens, pulsus cele
 et plenus; tribus iam mensibus siluerat catameniorum
 fluxus; narrat praeterea aegrotæ, sibi, post dolii inger
 tis cerevisia pleni et ponderosi elevationem, vrina
 negotium adeo pertinaciter fuisse cohibitum, ut par
 cissimam modo vrinae copiam, nec nisi summo cum
 dolore, et nisu depressorio integris quatuordecim die
 bus post evacuare potuisset. His animadversis, iscu
 riae huius originem in utero grauidæ vesicae colluct
 premente, forsan quaerendam esse ratus, idoneo mox
 aegrotantis situ, licet frustra, hocce obstaculum tol
 lere adlaboraui; in causam itaque morbi penitus inqui
 siturus explorationem vaginalem instituere consultum
 duxi, commodo ergo situ aegrotanti dato, binisque
 per vaginam digitis immissis, tactui sese obtulit pars
 dura, globosa, cauo pelvis firmiter impressa; orifi
 cium quoque uterinum alte supra symphysem ossium
 pubis reconditum, nec, nisi repetito saepius periculo,
 et acerbissimo quavis vice aegrotantis cruciatu, dete
 gendum, demum percepi; quo factò, totam debito
 modo per vaginam satis laxam et peruiam inferebam
 manum, eius ope grauans obstaculum remoturus;
 nil vero bonae frugis, sed dolor modo acrior exinde
 redundabat aegrotæ, ab hoc itaque conatu desistens, in

utre vrinario per catheterem deplendo nunc totus fui; hoc enim ex votis peracto, vterum ab axi pelvis reclinatum, in pelvi per se nimis capaci eo facilius correctum iri, certo speravi; cum ideo per semihoram contactam reliquisset aegrotam, et iteratis deinceps vicibus catheteris usum absque ullo fructu tentassem, genibus illam et vlnis, corpore antrorsum inclinato, procumbere iussi, atque duobus dextrae manus digitis in anum immisissis, alterius manus digitis interea pubi impositis, vterum deuiantem, vnita sic digitorum opera, in rectum redigere situm, conatus fui, normam operationis ab illustri Professore Richtero (m) datam exacte secutus; aegrota autem, hac quoque encheiresi inutili, non leuata, sed doloribus adhuc magis vexata, plura impraesentiarum horruit tentamina, et lubens hinc destiti ego, lenimen autem modo aliquod laturus, venam secui, laudani liquidi Sydenhami guttas viginti, Melissae aquae semuncia dilutas porrexi, partes genitales, partim vrina acri excoriante, partim contrectatione dolorificas, decocto tepido auenaceo fouendas curaui, et abdomen insuper linimento volatili inungendum iussi. Sequenti autem die post varias encheireses et noua tentamina ante meridiem frustra repetita, versus vesperam me adiit maritus, vxorem lacrymans ob mictum cruentum mox fato eripendam; erroris quid subesse relationi, mictumque cruentum formidatum sanguifluxum esse vterinum in

A 5

abor-

(m) Chirurgische Bibliothek, vierten Bandes zweytes Stück, Pag. 237. 238.

abortu solemnem mox animo quidem cernens, aegrotam festinaui; opinioni iam respondit rerum status, exploratione detectus; os enim tinae fulveris ad partum doloribus tensum, perque hiatus eius medium aquas iam formatas tetigi; aegrota autem erat multum anxiosa, siticulosa, et doloribus, abdomen, lumbos, quin femora ipsa immaniter cruciantibus, infestata, riuo alias sanguinis largo ex proprio corpore iugiter labente, in lecto iacebat obruta cum pulsu celeri et debili. His signis praenunciis, matricem tam diu per sympathiam cum vtre vrinario distento et irritato vellicatum, cum bonis aegrae rebus abortum moliri, iam breui futurum, certo praevidi. Menorrhagiam moderaturus, animi et corporis quietem, frigidumque regimen, consului, Mixturam alias praescripsi ex Spiritu Vitrioli, laudano liquido Sydenhami, Aqua Menthae, et Syrupo corticis aurantiorum, ad mentem illustris Archiatri Aaskowi (n) factam, ad dimidiam patellam singulis horis ingerendam. Postridie ex oprato adueniente abortu, multum diminuta fuit haemorrhagia, et largissima vrinae brunnae foetentis copia continuo prorupit. Tribus abhinc diebus exactis, incorrupta sponte sequebatur placenta, haemorrhagia mox sedata; aegrota autem ex tanto morbo iam liberata, diaeta et iusto regimine intra paucas septimanas perfecte sanata fuit, nullam postea (quantum scio) mingendi difficultatem sentiens.

Ex

(n) Act. Soc. med. Havn. Vol. I. pag. 54.

Ex tali retrouersione vteri non solum ischuriam et abortum, sed etiam vesicae vrinariae ad vmbilicum usque extensae rupturam morte exceptam, variis observationibus, in Dissert. inaugur. (o) et Collect Societ. med. Havn. (p) adductis, oborta monstrauit Ampliss. Prof. Saxtorph, hanc retrouersionem iniquae placen-
tae irradicationi, et nimiae peluis amplitudini adscribens. Similem casum mihi in Nosocomio regio puerperarum commoranti narrauit idem vir experientissimus, sibi et alii magno obstetricanti obuium, in quo supra pubem adeo adtractum erat vteri orificium, vt, de eo praesente vel saltem detegendo, desperans alter, artificiali orificio, cultro chirurgico faciendo, viam infanti nascituro pandere consuluerit.

c) EANDEM ischuriam a metrite aliquoties inductam obseruaui, et semel grauissime ante quadrien-
nium adfligentem factoris S** (in platea Landemaer-
ket dicta) vxorem, enixam gemellos, quorum secundas nefanda encheiresi euellere tentauerat obstetrix, vnguium scalptura, quam pressio pede insequiebantur metritis et ischuria, venaesectionibus quidem, remediis camphoratis, linimento volatili, vesicatorio et catheterismo a me debellata, sed quarto morbi die morte terminata.

B. ISCHU-

(o) De diuerso partu pag. 46. 47.

(p) Vol. II. pag. 299-308.

B, ISCHURIAE renalis rariorem forsan speciem paucis hic referam, aestate a. 1780 mihi obuiam in quinquagenario dolorem conqueſto regionis lumbari praefertim ſiniſtrae, nouem diebus durantem, vagum, cum ſcapulae et pectoris eiusdem lateris dolor alternantem, lotii fluxu tribus ſimul diebus ſuppreſſo Vena bis ſecta erat cum leuamine, laxans porrectum aluus exinde quotidie aperta. Datur Emulſio Camphorata vna cum infuſo theiformi Plantaginis aquaticae et quatuor dierum ſpatio quinquies adhuc mittuntur ſanguinis valde inflammatorii vnciae duodecim, neque negligitur clyſma. Vomit interim ſemel, vrina retinetur adhuc; dolor tamen tertia venaeſectione mitigatus demum penitus euaneſcit; ternis vicibus nunc indies datur cochleare minus pulueris ex Temperantis ſalino-camphorati (q) partibus duabus, Lacrisque Sulphuris parte vna compoſiti; vltimam venaeſectionem quarto die inſtitutam, nariumque haemorrhagia hodie bis aduentante, exceptam, inſignis comitabatur virium iactura cum aluo lubrica, nocte ſequenti quinquies depoſita. Quinto die intercurrit vomitus et vrinae clauſtrum nondum reſeratum dolumus; Mixtura iam conſulitur ex ſpiritu ſalis dulcificato, aqua petroſelini et ſyrupo Altheae compoſita, quauis altera hora cochleatim ingerenda; veſpera nunc et ſequenti mane parcifſima vrinae ſanguinolentae copia, ſemuncia vix nempe per vrethram ſtillauerat; aluus hodie adhuc eſt lubrica, pulſus celer debilis,

vomi-

(q) Conſtat ex Nitr. depur. Tart. vitriolato et Camph.

vomitibus adhuc intercurrentibus, tussit interdum; dantur
 iam praeter mixturam paruae doses Mosci orientalis
 cum saccharo triti. Noctu dormit, frequenter tamen
 aluum deponit sed parce et cum ani tenesmo. Sep-
 timo die levis lumborum dolor per vices recurrit et
 nigra euomit, lotio per nyctemeron rursus impedito,
 ad vomitum compescendum cum Mosco vicissim ho-
 die propinatur haustus salinus Riuerianus. Noctem
 transegit cum interrupto somno, qui octauo etiam
 die intercurrit, vrinam aliquam misit citrinam haud
 diaphanam, postea claram, limpidam; vomitus iam
 cessantis locum occupat intercurrentes singultus cum
 profusa narium haemorrhagia; abdomen erat omnis
 doloris expers, aluus quinquies soluta; decoctum cor-
 ticis peruuiiani largis hodie dosibus sumtum continuat
 tota sequenti nocte, qua aluum sexies deposuit. No-
 nus dies recrudescentem aduexit narium haemorrha-
 giam, tussi nonnunquam molestante, adauctam, prae-
 scribitur iam praeter decoctum Corticis, mucilagine
 gummi Arabici et syrupo Diacodii nuprum, Laudanum
 Sydenhami liquidum, Spiritu Vitrioli, Aqua Men-
 thae et Syrupo quodam temperatum, alternatiue po-
 tandum; lotii fluxus adhuc perrexit bonus, et post
 meridiem nonnullus adfuit somnus; attamen iam con-
 uelluntur extremitates superiores. Vltima nox som-
 nolenta, somni tamen, alui aperturae et vrinae fluxus
 rursus omnino expers; die decimo et lugubri levis
 ex ore manauit sanguis, persistunt conuulsiones, cum
 pulsu celeri et debili, demum profunde spirans mor-
 ritur,

ritur. Cadauer secuimus pinguissimum, cuius abdomen reclusum, sequentia notatu digna nobis exhibuit colon scilicet intestinum integrum, expansum et inflammatum; concavam hepatis superficiem simili inflammatione adfectam; fellis vesiculam insignis magnitudinis, bile extensam; renes quasi a maceratione mollissimos et flacidissimos, tanta adipe circumdatos ut eorum compressio praeternaturalis, exinde oriunda haud inique statui potuerit; eorundemque dextrum ad dimidium saltem minorem sinistro, qui tamen magnitudinis naturalis erat. Reliqua prorsus secundum naturam. Praeter immensam pinguedinis renalis congeriem tanquam probabilem valde huius Ischuriae causam, renes lustrantibus, obuiam, abdominalem adhuc notamus inflammationem, solitis ante mortem signis, hic minime detegendam. Et sane Morgagni (r), Haeni (s), aliorumque illustrium virorum de his inflammationibus obseruata legendo meaque similia nonnulla adtendendo, admiratione fere obstupui; ex quo autem ventriculum aliquando hominis cholera defuncti secueram, et mox quidem modice rubescentem inueneram, post horas autem circiter quinque dein magis, et ante oculos quasi magisque inflammatum maculisque liuidis et nigris obfessum, recognoueram; paululum dubitare incepti, numne inflammationes istae, obiu-

(r) l. c. Epist. XXI. Art. 9. et 17. Epist. XXIX. Art. 10. et 11.

(s) Rat. med. Tom. VI. p. 263. Tom. XIV. p. 11.

ob iunctam, in visceribus acerrimo alias sensu praeditis, indolentiam, saltem mirabilissimae nuncupandae; numne hae inquam reapse et semper ante mortem adfuerint.

C. ISCHURIAM vrethralem hydroceloden (t) ab externa causa natam et morte breui determinatam hyeme a. 1781 vidi in nauta mercenario, qui inter labores, insignem ab affere quodam, in membro virili contusionem, vrethrae rupturam inducentem, passus erat. Per aliquot dies a chirurgo quodam remediis internis camphoratis, et venaesectionibus nonnullis absque fructu tractatus, socium, alius nautae ex famulo chirurgi naualis in medicum se mutantis, iam simul adhibuit auxilium; ego denique ab amico quodam rogatus hunc adii aegrotum illumque inueni angusto, calidissimoque cubiculo inclusum, alexipharmaca essentia, spirituosus et quibuscunque calefacientibus medicamenti ridiculi suasa imbutum, multis fordidisque obrutum stragulis, operose iam, antequam locum adfectum telegere valerem, desumendis; scrotum demum vidi tumidissimum et liuidum, penem pariter turgillum, certo imprimis loco acute dolentem; abdomen erat tensum, dolorificum, et hypogastrium eius lenissimae quoque contrectationis impatiens; cruciatum ardoremue scroti continuum, ad quoduis mingendi onamen insigniter exacerbatum, eiulatu indicabat tristissimo; pulsus in carpo deprehendi contractum

et

(t) Cl. Sauvages l. c. Tom. II. pag. 537. Sp. 40.

et celerem; sanguis tempore laesionis parcus, post nullus, lotii autem fere nihil exinde per vrethram manauerat. Eadem vespera post tusam rursus venam me suafore, ad Nosocomium Fridericianum regium ferebatur aeger, curae nunc committendus ami mei Dni. Winslovi Nosocomii chirurgi primarii atque dexterrimi, quem fortuito in platea mihi occurrentem de fatis aegrotantis nostri certiores feci; post venae sectionem in Nosocomio repetitam, exercitatissimam faustissimamque manu cathetere instructa, vrethra quidem mox detexit rupturam, at iudicium tamen suspendit in prognosi cautus verus iste Machaonis filius, denec cadaueris inspectio paulo post verissimum confirmaret adsertum; optima caeteroquin, de funestissimo licet exitu persuasus, artis suae, laudabili, qua pollet dexteritate, adhibuit auxilia; incisionibus nempe lotium in textu partis affectae celluloso filtratum euacuare, anodinis horrendos consopire dolores, gangraenam praesentem congruis epithematibus, cortice peruuiano &c. inhibere, totis quidem sed frustra adnifus est viribus, adgrauatur enim morbus magis magisque, deliria accedunt ferocissima, et pessima quaeuis cum pulsu celerrimo et debilissimo. Suauiter et interim, morbum palliandi ergo Paracenthesin supra symphyseos ossium pubis instituendam insigni chirurgus, grauissimusque Nosocomii commodoratus celeberrimus a Consiliis Iustitiae A. Kölpin; post deliberationem autem, antequam fieri posset operatio vitam cum morte commutauit miser aegrotus.

De
Variolis.

OBSERUATA de variolis in scriniis meis collecta voluens, tam pauca paruique momenti inueni, vt iis innixus, methodi alicuius praestantiam nec laudare multum, nec defectum vituperare sustineam; generatioribus hinc missis, specialibus quibusdam casibus recensendis potissimum immorabor, paucos ceterum variolosos a me notatos, et elapsa imprimis aestate, mihi obuios, respiciens, Dimsdalianam methodum, in egregio ejus (u) libello expositam, reliquis, ob iteratum laxantium vsum et frigidum regimen, cautelis praefertim ab ipso celeberrimo auctore nouissime adoptatis (v) limitatam, palmam omnino praeripuisse omnibusque mihi notis, praefereendam censeo. His praemonitis, specialia iam tangam. Anno 1778 curae meae commissos habebam, b. Dni Dahl Helsingorani olim senatoris nostrique fautoris, quatuor liberos, bona temperie, molli et transparente cute praeditos, excepto filio minimo natu cachectico, qui conuulsiuam tussim praeterea passus erat, eamque, adgredientibus variolis, nondum penitus superauerat; in vnico paruo cubiculo cum matre dilecta, multis, dum opibus valeret, cara, legebant omnes, non lectissimo sane victus regimine vti, adeo diuerso tamen discrimine aegrotabant, vt

B

omnes

(u) Present method. of inoculating for the Small-Pox. 1767. 8.

(v) Thom. Dimsdales Schriften über die Einpfropfung der Blattern, pag. 295. 1782.

omnes quatuor sanaturus, diuersissimam medendi rationem adhibere opus habuerim; etenim puella et fraterque 10 circiter annorum, post leuem trium dierum febricitationem variolas nacti sunt numerosas quidem satis, sed adeo mites, ut bonam diei partem sub toto morbi decursu extra lectum versantes, fenestras aperiendo, multamque aquam frigidam succo vegetabilibus acidulatam potando, proprio Marte, urgente eruptionis febre, solamen sibi parare potuerint calorem, anxietatem et cephalalgiam nocte quoque fugabant mora extra lectum, abstinentia a somno et aura frigida, fenestra nonnunquam desumta, liberaliter admissa; ceterum iusculis auenaceis, hordeaceis ceraforum fructibusque horaeis maximam partem vitam et vires sustinentes, nullo medicaminis genere egebant, praeter aquam laxatiuam Viennensem cum sale seidlitzense, quotidie fere, durante morbo, ad modicam alui lubricitatem, cochleatim sumtam, et variolis desquamatis, integris praebitis aliquoties porrectam; hoc vero simul monendum est, febris et cephalalgiae mitigationem partim adscribendam venire aquae frigidae externae adplicationi, qua praeterea variolas non solum tres in pueri huius oculi sinistri tunica adnata eruptas, breui dissipatas et pustulas in eius et puellae facie, numero, volumine et rubore diminutas obseruaui, sed etiam in aliis variolosis eandem exinde utilitatem saepius animaduerti; addere quoque liceat me his aegrotis ob iustas causas, omnibusque aliis maturefcentibus variolis, abstinentiam ab aëre libero

vel multum frigido, iniunxisse, face hic praeceuntibus
 celeberrimis viris Arch. de Berger (x), Prof. Tode et
 Dr. Buchhave (y), cuius cautela praestantiam, obser-
 vationibus in medium prolatis, nuperrime comprobare
 dignus est inclytissimus ipse L. B. de Dimsdale (z);
 sed de variolis benignis hic solummodo sermonem
 esse, sciat lector; variolis enim nigris, confluentibus,
 petechiis vel febre putrida sociatis, correptos, ab inten-
 tissimo etiam aeris frigore semper arcere velle, vitium
 foret, me iudice, vix condonandum, cum de eximia
 eius virtute non solum in febre putrida, sed etiam in
 variolis malignis, indubitatis iam diu constiterit expe-
 rimentis; morbum quoque variolosum, metastasi cu-
 tanea perfecte iudicatum, optime censet Ill. Stoll (a),
 qua finita, non amplius cum febre variolosa, sed cum
 illa quacunque, ut plurimum populari rem esse exi-
 stimat. Ego sane de utilitate frigoris in dictis casibus
 autopsia euietus, alterum fratrem 19 annos natum,
 studiosum, pessimis decumbentem variolis, in omni-
 bus morbi epochis frigido aeri, modo anni tempestas
 permisisset, exponere haud timuissem. Orsus est
 morbus eius a lassitudine dolorosa, horripilationibus,
 cum aestu alternantibus, dolore capitis, dorsi et lum-
 borum, vertigine, anorexia, siti, vomituratione, som-

B 2

nolen-

(x) Cl. Prof. Todes medicinisch-chirurgische Bibliothek,
 funften Bandes zweytes Stück, Pag. 428.

(y) Coll. Soc. Med. Havn. Vol. I. pag. 72.

(z) Schriften, pag. 295-297.

(a) Rat. med. Part. II. pag. 230.

nolentia, vigiliis nocturnis et praecordiorum anxietate lingua erat fordidissima, os amarum, epigastrium expansum, ponderis grauantis sensu oppressum, a tactus impatiens, abdomen tumidum, inflatum, umbilicum acerbè dolens; sudat, extra lectum e recusat; pulsus erat celer et debilis, aluus liquidus. Aquam mox propinaui laxatiuam Viennensem cum Tartaro emetico, quae multam fordium biliosarum virore et ano exturbauit, dolore abdominis mox diminuto. Mixturam tum dedi salinam, magna copia ingerendam et regimen frigidum adlatum stricte adhibendum consului. Quarto die paucae in facie, pectore et manibus erumpunt papulae, febre et symptomatibus vix remissioribus; vespera subdelirat; furis apponuntur epispastica. Nox satis quieta. Quinto die mens sana, pustulae vix numerosiores; sed petechiae multae in pectore, dorso et femoribus adparuerant, epigastrium adhuc erat grauatum, abdomen nondum doloris expers, lingua adhuc impura. Sumit hodie laxante cum bono effectu, dabatur Spiritus Vitrioli larga copia in potu sumendus. Sequens non bona. Sexto die variolae in facie densissimae confluant, et passim in corpore complanatae, depressae ac liuidae conspiciuntur, cum petechiis interspersis facies et praesertim hypopia insigniter tument; soporitas magna; palatum, lingua et labia, pustulis multis albidis referta. Dedi iam Decoctum corticis peruiani cum Spiritu Vitrioli, renouatis insuper epispasticis, furis iam et brachiis, adplicandis. Septimo die

e ptyalismus incipiens, mox copiosus; aluus immo-
gera; hinc dictis remediis iungebatur aqua laxatiua
lita, quotidie vel alternis diebus pro necessitate in-
erenda: pustulae dein sensim magis eleuatae die
ndecimo albescunt, passim arescentes; petechiae pau-
tim dilutiores fere disparuerant; detumescente iam
acie, intumescunt manus; febris vix vllum vestigium.
Noctes fiunt tranquillae, viribusque magis magisque
edeuntibus, conualuit aegrotus, solis laxantibus saepius
sitatis, demum prorsus restitutus.

MINIMUS natu frater 7 annum ingressus, in eo-
dem lecto cum fratre maximo natu cubans, variolis
optimae notae discretis inficitur; hic paulo aliter, ra-
tione pectoris habita, tractatus, bene quidem superauit
variolas, quibus autem deciduis, superstiti adhuc tussi
accedunt sputa purulenta, sanguine haud raro mixta,
hectica febris, virium et carnis consumptio; matre
autem interea febre putrida laborante, multis modis
male habitus fuit misellus. Ego autem, vllam vix
medicinam, morbo ad tantum gradum prouecto, sanan-
do parem existimans, ad corticem peruuiianum nihilo-
minus confugi, cuius decoctum Oxymelle scillitico
iunctum exhibui, prosperrimo omnino fauente suc-
cessu; matre autem paulo post defuncta, et puero
abhinc continuis victus erroribus adhuc magis expo-
sito, morbi in peius relapsum quotidie timui; iuu-
men autem Corticis vsum iamiam fecutum adspiciens,
atque hinc sanationis spem superesse aliquam iudicans,

puerum nunc vitae periculo eripere etiam atque etiam optavi; hac itaque mente coram Nosocomii Fridericiani Medico ordinario Prof. BANG, qui hos seminuiferat aegrotos, praegressam interpretatus historiam, ab eo impetraui, ut precibus et aegroti miserpemotus, introitum eius in Nosocomium permitteret; illum autem videns, de eo mox actum esse, pronunciat; in usu tamen decocti a me praescripti perseverare consultum fuit; hoc vero a quarto et vigesima die Septembris, sub meliore regimine ac commutatisensum cum viribus redeuntibus morbi symptomatibus ad octauum usque diem Octobris eiusdem anni serie haud interrupta usus, iam adeo conualuerat, ut leuissima tantum tussi superstita, medicamentum iam seponeret medicus, quod tamen, sex diebus praetermissis, ob tussin adhuc pergentem, repetere coactus fuit; vlceribus nunc denique in capite eruptis, prorsus sanatus die decimo octauo huius mensis Nosocomium reliquit Orphanotrophium Regium ingressurus, ubi rotundum et vegetum hunc puerum postea aliquoties, nec sine magna animi laetitia, conspexi.

Ex adlatis his casibus prono iam fuit alueo, idem contagium variolosum diuersissimos produxisse effectus ex singulari omnino atque incognita individuorum constitutione deriuandos. Nota haec (b) veritas paucis aliis

(b) Cl. van Swieten l. c. Tom. V. pag. 30. No. 11. et pag. 35. Cl. Plenciz de scarlat. pag. 63. Cl. Monro Account

aliis historiis, breuiter enarrandis, adhuc magis confirmabitur. Aestiuo tempore A. 1780 ad duos pueros variolosos curandos, a patre futuro paupere (in platea vulgo Skindergade No. xi.) vocabar; maior natu 13 annorum quatuor iam diebus aegrotauerat, et initio quidem horroribus, dein aestu, cephalalgia, siti, anorexia, nausea, scrobiculi sensibilitate insigni, anxietate, dolore graui lumborum, aluo lubrica, viribus magnopere deiectis; pulsus erat celer, sapor malus et stupor notabilis; hodie eruperunt papulae, febre et symptomatibus eodem tenore continuantibus. Regimen praescribitur adlatum, propinatur bono cum effectu laxans, epispastica adponuntur furis. Nox inquieta. Quinto die variolae densissimae ac minutissimae in facie confluunt; os variolis plenum; fauces dolent; debilitas enormis cum pulsu paruo et valde celeri; hinc dedi decoctum Corticis Peruuiani. Nox infomnis, deliriis turbata. Sexto die variolae subsident, maculis multis liuidis, in dorso et extremitatibus, conspicuis; deglutitio difficillima; facies haud tumet, nulla saluatio. Magno vesicatorio tegitur iam collum, non omisso Vitrioli Spiritu, decocto Corticis saturato et potui, magna quantitate miscendo; septimo autem die mane efflauit animam. Minor autem frater sex annorum iuxta hunc variolosum decumbens, variolas passus est paucas, discretas, benignissimas,

B 4

mori-

Account of the inoculation of Smal-Pox in Scotland.
 Cl. Cullen First lines of the Practice of Physic § 606.
 Cl. Dimsdales Schriften, 7 Cap. pag. 376.

moriente fratre, erumpentes, quibus paulo post d
ciduis, solo laxante, aliquoties repetito, perfecte san
tus erat. Eandem felicissimam sortem naeta est for
11 annorum puella, priori anno variolam lymphaticam
passa, quae febre eruptionis laborans, fraude qua
obtrudebatur Nosocomio Fridericiano, ubi method
simplici, descriptae haud absimili, paucis septimanis
tractata, sana Nosocomium deseruit.

PAUCOS denique casus, elapsa aestate, mihi ob
uios, addam.

DIE sexto et vigesimo Iulii h. a. ad filium prae
fecti cuiusdam militaris eclampsia correptum accerse
bar. Puer iste octo annos natus, a teneris vnguiculis
morbo venereo a nutrice infectus et perillustri Archia
trorum Comitis BERGERI cura sanatus, iam tertio die
motibus febrilibus, pectoris oppressione, anxietate,
vomitionibus, capitis et dorsi dolore infestatus
erat; scholasticis tamen exercitiis semper et hodie ante
meridiem interfuerat, donec ob exacerbata sympto
mata a ludimagistro admonitus, iam domi remaneret.
Superato ante aduentum meum paroxysmo, me co
ram querebatur anxietatem adhuc molestissimam,
dolorem capitis et dorsi insigniter adgrauatum; pul
sus erat celer, contractus, lingua alba, mucosa;
comitionibus eius duobus, eodem tempore sub me
is auspiciis, variolis conflictantibus, etiam hic va
riolas

tiolas et quidem discretas (c) benignas, breui prorup-
 turas auguratus sum; auus autem paternus, cuius
 hospitio fruebatur puer, eundem variolas, vere prae-
 gressio, non quidem numerosissimas, sed tamen ge-
 nuinas, iam subiisse, subridens adseruit, iudicio et
 auctoritate fretus medici, munere et praxi celebris, qui
 per aliquem sibi ad manum, chirurgum, ni fallor,
 pus variolosum, ex sorore dicto tempore vna cum
 aegro nostro et aliis liberis in paterna domo variolis
 adfecta, desumptum, sibi adferri curauerat, quo ad va-
 riolas arte producendas, cum optato, vt putauerat,
 effectu, usus fuerat, an vero expectato, iam iudi-
 cabit Lector; hinc ad aegrotum reuertar, continua-
 tam morbi historiam daturus; auditum laudati Medici
 praesagium, suspensum meum mox tenuit animum, licet
 corporis peripheriam attente lustrando, ne minimum
 quidem variolarum indagare possem vestigium. Poti-
 onem exhibui emeticam ex Tartaro stibiato, Aqua
 simplici et Syrupi pauxillo, conflata, partitis haustibus,
 ad effectum ingerendam, vna cum sinapismis, furis ad-
 ponendis. Nox post motam emesin et aluum tran-
 quilla cum somno aliquot horarum. Die vigesimo
 septimo varia in facie conspiciebantur agmina vario-
 larum, quae in manibus et pectore quoque sparsae
 adparuerant, febre et reliquis symptomatibus tum pa-

B 5

rum

(c) Confr. Cl. Sydenham Oper. 1736. pag. 80. Van
 Swieten l. c. Tom. III. pag. 419. Tom. V. pag. 49.
 Cl. Rosenstein Kinderkrankheiten, 1781. p. 77. 78.
 Cl. Plenciz de Variolis pag. 97. et Cl. Cullen, l. c.
 §. 631.

rum mitescentibus; puerum hinc lecto exemptum nunc in cubiculo ambulare, quantum vires finerent, nunc sedili insidere hortatus sum; aëri pluuiis ventisque temperato, liberum, referatis fenestris, concedere aditum iussi, refrigerantem in ceteris diaetam consului, et Mixturam ex Sale acido Tartari, Nitro depurato, Aqua Melissae et Syrupo confectam, cochleatim forbillandam, praescripsi; cui autem paterni, aegroti patris in iuuentute variolosi aque dexterrimis Chirurgi b. Conf. Iustit. Crügero et B*** methodo toto coelo diuersa, tractati, adhuc memores, puerum, me abeunte, bene relictum tenebant fenestrasque probe clausas non, nisi me aduentante, aperiendas. Die vigesimo octauo variolae in facie confertissimae pluribus locis confluunt (d); aluum segnem sollicitavi Aqua laxatiua, fractis dosibus, ad effectum sumenda; faciem et oculos tuebar lotione frequenti frigida et panno adpenso viridi, camphora imbuto. Die primo et trigesimo saliuatio incipiens; facies insigniter tumens vna quasi vesica obiecta videbatur; pustulis autem non bene eleuatis passimque depressis cum pulsu debili, Mixturae adlatae Camphoram adposui; nonnunquam pauxillum vini concessi et epispastica renouanda curavi; hinc pustulae sensim magis fastigiatae flavescent, sed fauces dolent, saliuatio fit viscida, aegre respuenda, deglutitio difficilis. Vesicatorium, me suadente, collo adponendum

(d) Variolarum confluentium malignarum, conuulsiones, venturam eruptionem, praecedentes, inscutorum exemplum relatum est Cl. Monroo l. c.

nendum recusabat auia; graui iam surgente tussi, Mix-
 turae loco propinaui Emulsionem Camphorata[m] et
 Syrupum Diacodii cum Laudano liquido Sydenhami.
 Gargarisma ex Decocto Dauri hort. cum Oxym. scil-
 licet, admittere noluit aeger iam morosus. Die tertio
 Aug. saluatio tenacissima, suffocationem minans; som-
 nolentia insignis; laxans hodie porrectum euomuit;
 versus vesperam subito vocor; aderat iam strepitus
 aliqualis pectoris cum orthopnoea et anhelatione in-
 signi. Epispasticis nunc ex Raphano rusticano acerri-
 mo et vini aceto confectis, collo, furis et brachiis,
 impositis, tria Tartari stibiati grana in aqua soluta
 aliquot horarum spatio consumsit, nulla emesi, sed
 alui laxitate, noctu infecuta, quae tamen postridie
 prorsus euanuerat; hodie pectus melius; variolae iam
 exsiccari coeptae olidissimum spargunt foetorem. Ker-
 mis mineralis granum vnum cum Gummi Arabici
 scrupulo vno aliquoties de die sumtum, exsereationem
 optime promouet; tumor manuum, subsidente iam
 facie, inceptus, adplicatis ibi epispasticis, augetur,
 atque aegrotus vires sensim recuperat, solis dein la-
 xantibus, septies repetitis, ad plenam vsque sanitatem,
 quarta exeunte septimana, secutam, vsus.

SOROR autem 6 annos nata apud hunc fratrem,
 variolis eius ineuntibus, pluribus noctibus dormiens,
 cuique Medicus ille, patre internuncio, integram, his
 quoque diebus, a variolis immunitatem declarauerat,

acu punctura, ad mentem Cl. Gatti (*e*) inter pollicem et indicem alterutrius manus ex improviso, vt opinor nobisque infciis, facta, pustulam vnicam iustitiam adquisiuerat, cuius genuinam indolem monstrabat sub axillaris dolor cum eruptionis febre, die nono Augusti infecuta et vndecimo huius paucissimis tunc et benignissimis variolis erumpentibus, prorsus finita. Aliam medicinam nauseans laxanti scopo solum iusculum prunorum, virtute Sennae imbutum, infectione adparente, eruptione imminente et pustulis euandis, aliquoties ingessit; aua autem iam frigido regimini meaeque dexteritati plurimum confisa, potum frigidum acidulatum puellae assiduo instillat omnique morbi tempore a cubiculo arcet, adque liberrimum aërem me quoque inuito, hauriendum cogit.

His animaduersis, liquet, pus variolarum confluentium insitum, mitissimas discretas producere posse variolas; neque hanc insertionem tentare timuit Cl. Dimsdalius (*f*). Si autem relatis, quae hic refero, fides habenda sit, tuto exinde concludere licet, aut variolas spurias a Medico illo fuisse insertas et pro genuinis habitas, aut aegros hos meos veris bis laborasse variolis; vltima autem sententia, annosa Werlhofii (*g*), Swietenii (*h*), Rosensteini (*i*), Dimsda-

lii,

(*e*) Vid. Nouv. Reflex. sur la pratiq. de l'inoculat. 1768.

(*f*) Schriften pag. 355. 356. et pag. 368 - 370.

(*g*) De var. et anthr. Oper. cit. pag. 477.

(*h*) Com. in Boerb. Tom. V. pag. 10. 14.

(*i*) l. c. pag. 203.

lii (k), pluriumque celebrium medicorum experientia, dudum refutata, priorem omnino amplecti fas est.

EXINDE quoque colligere mihi pronum fuit, variolarum insertionem neque spernendam esse, quam naturalis contagii, in corpus iam suscepti, iusta adfuerit suspicio; vero enim simillimum mihi est visum, puellam ante hanc insertionem miasma variolosum naturale in sinu iam gessisse, postea legi *Dimsdalius* (l) experientia iterata de hac re conuictum talem insertionem iam antea commendasse.

DENIQUE et hoc didici, Medicum et famae suae, et insertioni, et inferendis melius consulturum esse, si ipse pus variolosum colligendi munus in se suscipere, neque tamen absque praeui examine, oculis et animo instituendo, haud dedignatus fuerit, aut spartam hanc collegis cautis artisque recte peritis demandauerit; simplicem enim pustularum adspectum vel peritissimum quoque fallere posse inter alios quoque monstrauit *Dimsdalius* (m), cuius adferti veritatem aliquoties et nuper ante paucos menses autopsia confirmatam vidi in tribus liberis (in platea Gammel Mynt N. CLXVI commorantibus) quorum breues historias colophonis instar iam dabo. Fratres duo commilitones filii praefecti militaris, vnus 10 alterue 9 nondum annum emen-

(k) l. c. pag. 320. et seqq.

(l) l. c. pag. 358. seqq.

(m) l. c. pag. 326.

emenfus, quorum valetudinis curam quinque iam annis gessi, vltimo Iunio h. a. variolis corripuntur lymphaticis, externa forma a genuinis primo visu non abluidentibus, praeuia vnus diei aegritudine adeo leu vt ante factam eruptionem non vocarer; ego autem praegressis pensatis, pustularumque cohortibus accuratius perlustratis, parentum de variolis benignis naturalibus conceptam spem fore irritam, mox indicaui quam praedictionem euidentius adhuc ratam fecit, morbi terminus, intra vnicam septimanam prorsus exactus nullo pustularum relicto vestigio. Soror denique exeunte aetatis lustro, leuem hunc simili forte sustinuit morbum. Nullum, exceptis laxantibus, medicamentum adhibui. Aliquot vero septimanis elapsis, ipsissimus hi pueri naturalibus decumbunt variolis, et quidem discretis, optimis, numerosioribus autem in minor natu, qui febrem ideo suppuratoriam sat grauem, dissectis licet saepius variolis, passus fuit; huic etiam Laudanum ad cl. Sydenhami mentem multo cum leuamine porrexī; vtrumque autem, laudato regimine, Mixtura adlata refrigerante sine Champhora et iteratis laxantibus, paucarum septimanarum curriculo, restitui; stigmatibus de cetero notatus est iunior, non autem ille, cuius pustulae non apertae fuerant. Sorori, cuius salutem curae diu cordique habueram, quamque fratrum variolosorum commercio priuare nequiueram, miasma variolosum, ex pustulis iunioris fratris benenaturis, sumtum, vnico praemisso laxante, ope lanceolae inter pollicem et indicem vtriusque manus, inuitus licet,

icet, die 27 Iulii h. a. inferui, quanquam omnino
 coniciere liceret, puellam hanc iam naturaliter fuisse
 infectam, neque a proposito me deterruit infectionis
 contraindicans a nobilissimo *Dimsdallo* (n) memoratum
 et in puella hac diu, proh dolor! a me suspectum;
 puellam hanc vidi recens natam, quum matri puerperae
 medicus essem, pulchram, bene nutritam et sanissi-
 nam ad dentium vsque eruptionem, summa difficul-
 tate peractam, insigni gingivarum inflammatione, pty-
 lismo et eclampsia frequenti, stipatam. Dentes eruptae
 lauescunt, nigrescunt inque frustula dilabuntur. Ca-
 put semper fuit magnum, ad corpus non proportiona-
 um, ante duos annos futuris et fonticulis tactui di-
 stincte obuiis, diuisum, fronte ante faciem praeterna-
 turaliter protuberante, instructum; nunc tamen corpori
 magnitudine magis est conueniens absque sensibili fon-
 ticulorum et futurarum vestigio; abdomen est molle,
 laud tumidum, spina dorsi aut ossa non incuruata aut
 alio modo laesa; est admodum vorax, emaciatur in-
 ies corpus, integram fere manum saepe quasi in-
 ductu quodam profunde in fauces immittit; saliuatio
 erga intercurrit; per sesquiannum difficulter per oe-
 sophagum transeunt ingesta, quae vel reascendunt et
 uminationem quasi inferunt, vel magna cum copia
 uici tenuioris ore reiiciuntur; nec stare recte, nec
 edibus incedere, nec loqui potest, insignem adpetitum
 amoribus et gestibus singularibus indicans; oculi
 epe mire torquentur; sensibus tam internis quam
 exter-

(n) l. c. pag. 287. 288. cfr. Cl. Monro l. c.

externis valde obtusis gaudet, matrem et famulam furtivissimam aegre agnoscit; urinam semper et feces, bene caueant famulantes, elabi finit; virgam non horret; sub flagellatione et lapsu fortuito ridet; verum non euacuauit vnquam, licet Rheum cum Mercurio dulci nonnunquam propinauerim. Balnea frigida quum adhuc tenella esset, consului, quod consilium aliquot annos, examine puellae praemisso, renouauimus eximius Practicus cl. *D. de Meza*; sed modo vni vice dicto obedierunt parentes, nimis durum nostrum consilium rati; sed vnde digressus fui, iam redeo, et inoculationem scilicet, cuius signa manifesta die 3 imadparuere; praeter laudatum regimen, manus, dein faciem aqua frigida lauanda iussi sub eruptione febre, quae die tertio Aug. vespera incepit cum inquietudine, pulsu celeri et rubore faciei. Integra vnciam Aquae laxatiuae, binis Salis Seignette drachmas acuatam, postridie partitis praebitis, sumsit et repeti die eruptionis vniuersalis, quo febris prorsus euanuerat. Ex centum circiter eruptis pustulis faciem occupabant triginta, quae die duodecimo exsiccabantur paulo post deciduae, et laxante tum aliquoties iterato, breui in pristinum statum redacta fuit, absque vlla tamen morbi chronici mutatione sensibili.

De
Pleuritide biliosa.

HYEME 1781 mihi obuinit femina plebeia vnus et viginti annos nata, post febrem intermittenter
icter

ctero stipatam et ante tres hebdomades superatam,
 taletudinaria et hystericeis adfectibus dedita, quae tri-
 bus iam diebus febricitauerat cum cephalalgia, siti,
 estu, vertigine, anorexia, vigiliis nocturnis, tussi,
 terni ardore; vires habebat multum fractas, os ama-
 um, linguam sordidam, biliosam, aluum biduo stric-
 am, lotium spastice retentum, pulsum celerem, haud
 anum; per interualla etiam, hodie autem non, adfu-
 rat singultus; doluit cardia sub tussi et aegre tulit
 dtactum. Enema a me consultum fuit neglectum, sed
 ene vomitorium ingestum, quod multa biliosa excus-
 t, symptomatibus mox multum diminutis. Postri-
 ie autem, aliis rebus iubentibus, et habitaculum et
 medicum commutare coacta fuit aegra; tetigit autem
 medicus ille cardiam acute dolentem pulsumque iam
 urum, audit intercurrentem singultum, vidit expec-
 rationem mucosam; ergo et hepatitidem cum peri-
 neumonia coniunctam, ob vomitorium utique male
 me consultum, exacerbendam; curationem itaque
 o coelo diuersam ineundam esse ratus, enematis,
 amphoratis et sanguinis missionibus sexies repetitis,
 efandam phlogosin radicitus euellere frustra conatus
 uit; morbus enim persistit rebellis, post rixam cum
 ore de amatore suo exacerbatus. Vrinam misit
 rantiam, turbidam; sanguinis emissi serum erat ci-
 num, grumus iam mollis et porosus, iam densus,
 usta obtectus, nunc leui mucosa, dein lardacea, tum
 latinosa et denique lardacea die mortis morbique
 no, quo vesicatorium etiam coronidis loco cardiae
 C fuit

fuit adplicitum. Lethalem inflammationem oculorum visuri cadauer lustrauius. Dissectis integumentis et peritoneo, omnia abdominis viscera profusa, sed relative ad corpus solito maiora inuenimus horum praeterea notabilia erant hepar et uterus; illa erat magnum, in latere dextro thoraci alte impressum uterus etiam solito voluminosior, cuius Tubae Fallopianae dextrae hydatis adhaerebat nucis auellanae magnitudine; penitior indagine *uterus inuentus est duplex, duplici vagina instructus*; sectione quidem improuide est laesus, satis tamen est conspicuus et in Spiritu Vini adhucdum conseruatus. Reclusus pectus nil contra naturam monstrabat praeter cauum thoracis dextrum eiusque pulmonem naturali magnitudine et extensione diminuta ob diaphragma hic solius altius ascendens (o); in parte postica quoque rubedine tinctus erat hic pulmo. — Ad biliosas complicationes ab ill. Stollio tam bene rimatas pertinere casum nostrum autumo; suadent id nempe, praegressa, concomitantia, iuuantia et laedentia; nec sane in corporis caui quae post mortem lustrare licuit, occurrit aliquid, quod praeconceptioni nostrae diagnosi, vel inceptae curationi officeret; inflammationem enim in postica pulmonum parte inuentam, quod adinet, quis pro certo adfirmare ut illustris Morgagni (p) verbis utar, illam non potius ortam

(o) Nam etiam naturaliter dextra pars diaphragmatis magis sursum in thoracem est acta quam sinistra. Vid. Cl. Albin Hist. Musc. hunc, Lib. III, pag. 300.

(p) l. c. Epist. XLIX, Art. 7.

ortam fuisse a supino cadaueris positu; et hoc quoque concessio, vereor tamen, ne phlebotomia hic potius quam vomitorium censuram incurrat; diserte ait Ballonius "quis nescit, si dolor agnoscat causam in ventre inferiore, non modo non prodesse phlebotomiam, sed etiam saepe nocere, quod adtracto fiat a partibus inferis, et si nondum adsit pleuritis, ea per venae-sectionem acceleretur." Neque hic dissentit Ill. Stoll (q), qui inflammationem alias ab acri bile ortam, ab aliis diuersam, malignam, venae-sectionibus, et antiphlogisticis minime debellandam, censet, atque acrem materiam biliosam resorptam, ad alias partes cerebrum, pulmones etc. Prout quis viscus quoddam ante morbum quacunque ex causa imbecille habuit, delatam, vel inflammatione tali, vel necrosi adficere, statuit, venae-sectionem insuper male hic institutam in aureo suo opere passim lugens; hepar tamen in hoc casu praeuia intermittente (r) debilitatum, sanum adparuit, et forsan mortis causa in tenebris latuit, quia in hysteriarum (s) visceribus saepe

C 2

ne

(q) Rat. med. Part. I. pag. 190. Confr. Cl. Tode l. c. 1sten Bandes 1stes Stück pag. 92. de his inflammationibus in analoga febre putrida. Spurias illas censet cum optimis Anglorum Gallorumque medicis, et in putredinem pronas, neque sane iteratis venae-sectionibus, fugandas.

(r) In hepate praecipue residere intermittentes docuit ill. Senac de recond. febr. indole. pag. 10.

(s) Cl. R. Whytt sämtliche pr. Schriften, 1771. pag. 307. 323.

ne minimum quidem praegressi morbi inuenitur vestigium. Neque haec subiecta nisi raro vehementibus inflammationibus (*t*) sunt obnoxia; obseruatum quoque est, faburram in prima culina stabulantem validissimas (*u*) excitare posse febres et atrocissimos dolores, veram hepatis inflammationem mentientes. Singula nunc inflammationis symptomata in casu nostro dubitanter et fallacia perstringam.

DOLOR scrobiculi non prohibuit vomitorium; tanta enim in hypochondriacis et hystericis interdum obseruatur ventriculi sensibilitas, vt, subitaneo motu, vel erectione corporis in lecto, mox debiles, vertiginosi et ad vomitum procliuēs euadant, deque se ipso narravit Cl. Whytt (*v*), sibi ob hanc causam ex sola ianuae apertura, vel minima causa, singularem nonnunquam in scrobiculo ortam fuisse sensationem, ad caput, brachia et minori gradu ad extremitates inferiores propagatam. Hanc ventriculi sensibilitatem inflammationi nimis frequenter adscribi credo, practicis celeberrimorum virorum Vnzeri (*x*), Quarini (*y*) et Todi (*z*), monitis meaeque experientiae hic confusus.

PUL-

(*t*) Cl. Whytt, l. c. pag. 329.

(*u*) Cl. Marcard medicinische Versuche, 1ster Theil, pag. 219.

(*v*) l. c. pag. 340.

(*x*) Der Arzt. 1769. 5. Band pag. 621.

(*y*) Meth. med. febr. pag. 45.

(*z*) l. c. 2 Bandes 3 Stück, pag. 56. 57.

PULSUS fuit durus; esto hoc verum, quôtiesne autem pulsus, in febribus biliosis et putridis, fortem et plenum (a), inque grauissimis inflammationibus celerem, debilem, exilem, tetigimus? Num autem vtrunque aequè conueniret venaesectio? minime. Frequentem quoque pulsus, ratione celeritatis, fortitudinis et plenitudinis in diuersis non solum aegrotantibus, sed et in eodem aegro, egregie variantis, mutationem, inter symptomata hypochondriaca et hysterica bene collocavit egregius Whytt (b).

A TUSSI, grauissima etiam, ad adfectos semper pulmones concludere, grauis est error. Pulmones sanissimos in iuencula cum petechiis febricitante, nullaue in iisdem tussis validissimae, morbo multum iam prouecto, vexantis, vestigia reperit ill. Stoll (c).

DECEPTRICEM esse crustam inflammatoriam, plurima dudum comprobarunt obseruata, ex quibus sequens ill. Stoll. vnice feligere sufficiat, dicit nimirum: se "sanguini emisso atque in vasculis ad id aptis seruato, siue is dissolutior adpareret, siue compactior, siue crusta regeretur, aut etiam ea careret, rei utpote supra modum fallaci, parum tribuisse;" adque diagnosin alias notas multo certiores requirit (d).

C 3

SINGUL-

(a) Nath. Pezold von Faulstieber, pag. 25.

(b) l. c. pag. 447.

(c) l. c. pag. 223. cfr. p. 231. Quarin. l. c.

(d) l. c. pag. 19.

SINGULTUM haud raro solam indicare primarum viarum saburram, nullum absque dubio bonum fugi Practicum; hinc neque in principio dysenteriae omnino habendum esse hocce symptoma monet Cl. Pringleus (e), cui lubentissime adstipulor, experienti edoctus et propria et Fautoris mei ac Praeceptoris amantissimi Cl. Pr. TODE, qui, fractis Aquae laxatiuae dosibus, febre putrida laborantium singultum, sine Mosco, sine Camphora, sine epithematibus etc. saepissime et felicissime coercuit.

PLURES animaduersiones circa singula inflammationis symptomata hic dubia et fallacia, breuitatis causa cumulare desinimus, verbulum tantum addituri de vomitorii propinati saltem innocentia, quam optime declarat locus ille notatu dignissimus ill. Stolli (f), ubi dicit "non pauci, qui dolores in hypochondrio alterutro ad adhaerentem auctos querebantur, dato emetico, liberabantur, ut adeo non omnis dolor acutus ad adhaerentem auctus pro inflammatorio haberi debeat." Nec sane ventriculi dolores et spasmos melius, quam illum aqua tepida eluendo, vel saburram anorexia, vomitu et cardialgia se manifestantem, vomitoriis et laxantibus mitioribus, pro re nata, variis, eliminando, compescendos esse docuit ill. Whytt (g).

IN

(e) Krankheiten der Armee. 1772. pag. 279.

(f) l. c. pag. 8.

(g) l. c. pag. 580. 3). pag. 581. 4) a).

IN mentem nunc incidit exemplum quodammodo huc pertinens hystericae, ante quinquennium fere in Nosocomio Fridericiano commoratae, per integras septimanas horrendis singultibus die noctuque absque ulla remissione concussae, cui quinque et sex grana Tartari Stibiati porrigere debuit amicissimus Dnus Winslov. Nec prorsus inutilia, nedum mortifera sunt vomitoria, in ipsis pectoris inflammationibus tempore opportuno et caute propinata, praeceuntibus hic Aesculapiis Anglis, quorum solummodo tres, fama et meritis celebriores nomen sc. Pringleum (*h*), Cullen (*i*) et Donald Monroum (*k*).

Ex hoc quoque casu, me saltem iudice, liquet, Medico practico certe cultissimo opus esse iudicio et mente, ab omni praeiudicio et theoretica vanitate, alienissima; denique contendo, in casu adeo complicato tutius et melius geminum illud praeceptum hippocraticum ἀσκέειν περὶ τὰ νοσήματα δύο ὠφελέειν ἢ μὴ βλάπτειν, executurum esse quemcunque Medicum, qui regulas aureas saltem quatuor ab ill. Stollo (*l*) latas, servat et sequitur.

(*h*) l. c. pag. 170.

(*i*) l. c. §. 357.

(*k*) Feldtkrankh. 1766. pag. 102.

(*l*) l. c. pag. 75. 76.

DE
Ictero periodico.

AURIGAE VXOR 33 annos nata, macilenta et moerori quidem semper, sed nulli alias morbo obnoxia, vitam ab infantia laboriosam in sedentariam ante biennium mutauerat, et sanitate dein nunquam integra valuerat. Nam primo quidem quartana correpta fuerat autumnali per integrum semestre protracta, quacum se sociauit dolor hypochondrii vtriusque atrox et regius morbus, per sex hebdomades pertinaciter durans. Medicos et medicinam abhorrens saniora hucusque spreuerat consilia; morbo autem ad tantum gradum euecto, sero sapiens auxilium petiit *Medici*, doctrina et praxi, conspicui. Laudabili iste consilio, prosperrimo fauente successu, soluens illud *Haeni* (m) decoctum, virtute reapse et Medicorum encomiis celebratissimum, in usum traxerat cum pilulis, ex Sapone Alicanthina, Gummi Ammoniaco et Rheo, confectis; his remediis per octo septimanarum curriculum strenue continuatis, euauit febris rediitque adpetitus cum viribus quoque quodammodo resuscitentibus; sed medicaminum dudum pertractata, remanentibus licet dyspnoea et hypochondrii dextri dolore, vltiorem respuit medelam, solo lactis sero per XIV adhuc dies absque fructu vsa. Ruri paulo post per semestre aestiuum degens nouum mox icteri insultum passa erat; sed labori nunc magis minusue moerori indulgens, trimestri integro bona fatis valetudine fruebatur.

batur. Hauniam demum reuersus, initio commode
 satis valebat, leui tantum hepatalgia superstite; binis
 autem hic mensibus vix peractis, die primo Nou. a.
 1780 ex scala delapsus, hepatis regionem margini sub-
 positaе mensae impegerat, vnde mox dolor ad animi
 deliquium vsque increuerat; excitata praeterea vomitu-
 tionem et anxietatem insignem quæsta erat; accer-
 titus itaque ego deque praegressis instructusepiga-
 trium inueni expansum, in hypochondrio dextro
 cerbissime dolens, pulsum celerem durum; sitis erat
 insignis, aluus stricta. In medendi ratione eligenda
 non haesitans, quanquam adfectum locum lustrando
 pugillationis nullum detegerem vestigium, venam
 nox tundendam iussi, enema suasi emolliens et Al-
 neae vnguentum volatili linimento remixtum abdo-
 mini crebro inungendum, vtque Mixturæ Salinae
 animæ Rhei nuptae duo quauis altera hora cochlearia
 umeret, auctor fui; quum autem exinde haud dimi-
 ueretur dolor vomitusque adeo vehementer abdomen
 concuteret, vt rupturam hepatis, inueterato morbo
 afflictæ, facile iam futuram, pertimescerem, venae-
 ctionem reiteraui et Laudani liquidi Sydenhami gut-
 s viginti Aqua Menthae dilutas porrexî. postridie
 disparuerat icterus, vomitu, dolore et pulsus duritie
 trumper remittentibus; lotium miserat obscurum,
 grescens. Sanguinis educti grumus erat mollis,
 alla obductus crusta, serum flauum. Effectus nunc,
 raminiis, ill. Swietenii aliorumque magnorum Me-
 corum praeconiis, eximii, vsuque Celeberr. Prof.

Tode (n) multiplici non minus quam felicissimo comprobati, inire tentamen, constitui, quid veri esset in tantis laudibus quoque hic experturus; huius itaque radi decoctum valde saturatum consului alternis vicibus cum dicta Mixtura ingerendum; aluo autem sub horum usu immorigera, decocti adlati vnciis octo semunciam Salis Seignette adposui; hinc lubrica mox alui multis diebus viscida, biliosa, foetidissima cum euphoria deposuit, sensim euauit icterus, decreuit dolor, reuertentibus colore urinae naturali, adpetitu viribus, quibus iam die morbi quinto et vigesimo satis firmatis, ab omni malorum sensu immunis de finitate prorsus restituta, laetabatur aegra; ego autem in Swietenii laudatque Praeceptoris monitis edoctus, induciis his adeoque parum confusus, anguem in herba posse latere, frustra admonui; spei enim praeconceptratenax, futuraque, ut ait, incommoda floccipendere solita, longiorem penitus recusabat medelem; tribus autem vix interiectis septimanis, ignota occasione, recrudo hypochondrii dolor, sensim adauctus, xiv diebus ad fastigium perueniens, ictero, alui obstipatione et vomitu insequentibus. Iterum vocatus, spasmi dolorisque ferociam emollientibus et anodinis primum compescere studui, cui scopo satisfecit Mixtura ex Oleo oliuae recenti, Laudano liquido, Aqua Melissae et Syrupu Diacodii composita; paroxysmo deuicto, Animam Rheum cum solutione Tartari Tartarificati exhibui, non neglecto praestantissimo Graminis decocto; disparu

nui

unc sensim icterus; alui deiectiones, quas semper exacte lustrandas iusseram, feces gerebant flauas, vides, glutinosas, multa arenosa materia et quasi calculorum fragmentis, aquae innatantibus, permistas; per integras decem septimanas laudatum continuauit recoctum aegra, iam magis docilior, sub continuo et modico alui profluuiio; viribus nunc lapsis et recidiuis buiam iturus, Corticem dedi peruuiianum Rheo nupim, ter de die sumendum; mox autem reliquit urbem harmaci continuationem promittens; reuerfa est nuper, et dum haec scribo, adhuc est sana.

VTUT numerosae de calculis cysticis bilariis apud auctores cumulantur observationes, mirandum est tamen, cur in tanta, causarum praedisponentium, in minimissimo etiam homine, obuiarum, ne dicam, occasio-
narium, frequentia, non potius haesint innumerae; vnde enim vesiculae felleae decliuitas, meatus eius angustatio, valvulosa structura, obliquitas, cysticae dis, ob ventriculum tenuiora exprimentem, horum-
que per vasa lymphatica resorptionem, inspissatio, longior in receptaculo suo mora, difficilis adscensus, magna ad calculosam materiam generandam secundum l. Swietenii (o), experimentum procliuitas, eius ad-
mulationio, vesiculae paralyxis, inducta acrimonia, irritationem et spasticam constrictionem producens, continuo mitioris hepaticae bilis adfluxu auerruncanda, omnia, quid multa? sic sunt comparata, vt vnum
quem-

(o) l. c. Tom. III. pag. 132.

quemque hominem calculis istis scatere ferme iuran.
De cysticis hic tantum loquor calculis; quamvis et
cum acutissimo Marcardo (p) hepaticam bilem ab ista
productione minime excludam, et utcumque calculi
hepatis sint visi et fors saepius videndi, possunt tam
hi adeo esse siti, ut a cysticis non nisi in cadaueribus
possint distingui, et adeo de cetero sunt rari, ut in
Anatomicorum princeps ill. Morgagnius (q) mem-
oriae prodiderit, innumeras propemodum Valsaluae
suasque humani iecinoris dissectiones adtendendo, si-
tamen vix vno in iecinore, Valsaluae autem in nul-
lo quod sciret, accidisse, ut talem calculum inuenerit.

QUANQUAM radici Graminis magnam curationem
partem tribuo, pertinacibusque morbis, ab obstructio-
natis, reuera fugandis, parem censeo, tanti tamen non
habeo nec Syluii, nec Glissoni, neque meam hanc con-
seruationem, ut veram calculi comminutionem,
lithontriptica factam, exinde heic deducere, vel fem-
nam hanc a calculis prorsus immunem dicerem, quae
experientia et cadauerum sectionibus constiterit, post
in cysti fellea et ductibus, praeter calculos maiores
minino quidem signo per plures annos se declarante
contineri adhuc glutinosa, fabulosa et granulosa co-
geries, calculos fractos mentiens, sursum vel deorsum
data occasione, eliminanda; eo minus hoc autem
quod

(p) l. c. pag. 42. seqq.

(q) l. c. Epist. XXXVII. Art. 11.

um ill. Swieten (r) qui solo Graminis vsu dirum
 hunc morbum profligauit, hoc stabilire non ausus
 erit. Temerarius forsan nonnullis videbitur ausus
 corticem peruuiantum propinare, vbi calculi delite-
 rentis nondum cessauit suspicio, quum adstringendo
 clauderet viam ad duodenum adhuc magis praecludere;
 sed si autem felleos hos calculos cum iisdem lotii
 comparando, cogitauerint, quanti momenti sit ad-
 stringentium, Vuae Vrsi (s) &c. in calculis, ex vro-
 nicis laxatis organis, exturbandis, vsus, mecum
 conturbantur, diuino Cortice nihil hic dari praestantius,
 nec aegre ferent amplius, me monitum ill. Werlho-
 (t) practicum hic pluris fecisse quam aliorum mul-
 rum profundum doctumque ratiocinium.

DE *Taenia.*

HUNC vermem decantatissima saepe anthelmintica
 usasse et Noufferiano remedio modo semel cecisse
 di; aliis taenia detentis, hoc remedium, utpote ni-
 lis drastringum, suadere non ausus fui. Frustra tae-
 niae interdum in febribus Mixtura Camphorato acida,
 vel leni dato vomitorio, ano eiecta, obseruauit. Tae-
 nam integram in duplo a puella hoc pacto euacuatam
 Spiritu seruo. Autumno 1781 inter aegros meos
 erat

(r) l. c. Tom. III. pag. 134. 138.

(s) Cl. Murraii Adpar. Med. Vol. II. pag. 63. 64.

(t) Diss. Epist. de Aurig. ad Ioan. Sam. de Berger, oper.
 cit. pag. 669, 670 et seqq.

erat puella 20 annorum, per multos annos hystericam habita, quae, cucurbitinis ante octiduum deiectionibus duobus iam diebus dysenteria laborauetat. Sumto emetico ex Rheo et Ipecacoanha, magnum taeniae frustum exoneravit; sub vsu autem Mixturae (u) Manna oleosae cum Sale Anglicano, alteram taeniae partem tenuiore extremitate instructam, amisit; in summa remissionem vlnas, quas adhuc seruo; interim autem inflammationis adeo particeps factus est morbus, vt, iterata venaesectiõibus et antiphlogisticis, tractari debuerit.

Ao. 1777 Femina 30 annorum, nouem septimanarum cardialgia, expansione abdominis, vomitu ingestorum sanguinis et muci, nec non scabie, vexata, deiectionibus cum taeniae partibus, fatis concessit. Recluso abdomine, omentum deprehendinus cum peritoneo dextro latere coalitum, adeout ventriculi situs sine insigni omenti tensione mutari nequiuerit; ventriculi interna superficies passim vasculis sanguine turgida rubescebat. Renes ultra naturam magni, in anteriori superficie liuescentes.

Aliae sectiones cadauerum.

FEMINA 32 annorum per IV fere menses arthritica, emaciata, sub morbo haud menstruata, non adpetens, siticulosa cum pulsu febrili, variis remediis camphoratis et vesicantibus in cassum adhibitis, tribus iam hebdomadibus crurum simul tumorem et immobilitatem

(u) Vid. Cl. Donald Monro l. c. p. 59.

ilitatem contraxerat; aluus erat segnis, quinque diebus
 aud soluta; ad hanc ducendam cum effectu dabatur
 Cremor Tartari cum Rheo, dein feri lactis mensura,
 quotidie bibenda et dosis pulueris, ex salibus mediis,
 Camphora et Lacte Sulphuris, ter de die ingerenda;
 diarrhoea autem surgente, pulueris loco dabatur ali-
 quoties per diem Tinctura rhei aquosa; sedata diarr-
 hoea, morbo et viribus fractis decocto Corticis Peru-
 iani cum Camphora, in Liquore anodino soluta, ob-
 iam ire, fuit consultum; aluus autem iterum mox
 ubrica, nec adposito Gummi Arabico, nec datis Ani-
 na Rhei et decocto albo, septem diebus integris coer-
 enda. Dolores pergunt molesti, indies magis ma-
 isque emaciatur corpus; remedia sumere recusat;
 diarrhoea autem silente, mox dolet abdomen tympa-
 nitice simul expansum. Sumsit iam Electuarium ex
 Cortice Peruuiano, Rheo, Roob Sambuci et Syrupo
 Diacodii; hinc sequens nox quieta cum somno et fu-
 lore; accedunt autem dysuria, stranguria, tenesmus
 luique strictura; Electuarium nauseat; aluus resera-
 ur clysmate, nunquam deinceps nisi hoc modo ape-
 ienda; tentatur Emulsio Camphorata, cataplasma
 molliens imponitur pubi; hinc sponte quidem fluxit
 otium, sed iterum mox retineretur; abdomen valde
 extensum ad tactum non suffert, visus obnubilatur,
 quadit singultus, et denique mors.

PRAETUMIDO abdomine dissecto, omentum in-
 eniebatur omni pinguedine destitutum; intestinum

coecum et colon in toto suo tractu enormiter expansum ad femoris vsque magnitudinem; reliqua intestinorum pars naturalis. Hepar erat induratum, in lobo maioribus tuberculis pluribus minoribus, in minori duobus maioribus, obfessum. In vesicula fellea contracta nulla continebatur bilis, sed calculus, nucem myristicam aequans, viscida flaua materia obductus, mori instar tuberculofus, miculis, vndique in superficie splendentibus, conspersus. In aqua fundum petit, candelam admotus flammam concipit, et frustulo dissecto, varum exhibet strata. An bilis cystica resorpta adque articulos praecipitata, loco icteri arthritidem? An in hepate rursus deposita et cum bile hepatica ad duodenum aduecta, acrimonia sua diarrhoeam produxit temporariam?

VIR 28 annorum dolorem accusabat hypochondrii dextri et cardiae, octo septimanis persistentem, e primis quatuor quidem puncturium, postea tensionum cum dyspnoea insigni. Ante XIV dies vena secta erat sine leuamine, cum frigore autem, aestu et intercurrente sudore nocturno, insecutis. Proximo octiduo ruffis molestabat sicca, locus adfectus aegre ferebat ad tactum; aluus erat naturalis, pulsus celer et durus. Adhibitis duorum dierum spatio, absque vlla morbi mutatione, emolliente cataplasmate, infuso ex Speciebus pectoralibus et Floribus Verbasci, nec non anima Rhei cum solutione Tartari Tartarificati, in usum quoque trahitur Mercurius a Celeberrimis Angli

Lindio (v) et Clarck (x) commendatus, sub vnguenti Neapolitani forma adplicandus; vnde tamen mox destitute iubent vires insigniter prostratae, et manifesta suppurationis signa; pedes tument; nunc autem ex hypochondrio aliquid defluere sentit, pristino dolore mox euanido; abdomen expansum fluctuationem prodit, vomitu reiicitur materia purulenta, cuius tamen in fecibus, enemate eductis, nullum aderat vestigium. Aeger iam est debilissimus, pingua sudat cum pulsu celerrimo, vix tactu percipiendo; palliandi ergo, facta abdominis paracenthesi, adimitur gemina materiae purulentae gryseae mensura; cauum abdominis tepida aqua iniecta eluitur et medicaminis loco propinatur decoctum Corticis Peruuiani, Liquore anodino et Camphora exaltatum; status autem perseuerat miserrimus, frigent extrema, accedit hyppocratica facies, et biduo post operationem elapso, mors. Abdomine cadaueris aperto larga materiae purulentae brunnae copia apparuit; intestinum colon in toto tractu valde expansum; omentum partim consumtum, in pus conuersum, partim peritoneo adcretum, et torus quantus hepatis lobus dexter in saccum pure denso repleum mutatus, exigua modo eius lamella in concaua parte superstite, ibique disruptus erat. Vesica fellea et cetera erant naturalia.

D

FEMI-

(v) Essay on Diseases incidents to Europeans in hot climates.

(x) Obs. on the Diseases in Voyag to hot Countries.

FEMINA 36 annorum ante xiv dies menstruum
dolorem conquesta est in epigastrio haerentem, qui
tamen extus haud tumet; omnia fere protinus eui-
mit ingesta, cibos non adpetit, sitit, fauces siccescunt,
vertigo et cephalalgia omnem abarcent somnum,
alui deiectiones quodammodo et arteriarum pulsus
prorsus sunt regulares; lingua alba. Ad vomitum
compescendum porrigitur famigeratissimus Riveri pa-
tus sub efferuescentia ingerendus; ad cephalalgiam
mitigandam brachiis adponuntur sinapismi; vomitus
silente, dabatur Vitrioli Spiritus Aqua destillata
Syrupo dilutus; cessat nunc etiam epigastrii dolor
continuat autem cephalalgia per intervalla veheme-
ntissima; mens errat nonnunquam. Clyisma pro nece-
ssitate iniicitur ano, hirudines adplicantur temporibus
vesicantia nuchae. Corpus erectum tenere nequit.
Raso capiti imponuntur lintea, aqua frigida et acce-
madefacta. Recrudescente vomitu cum linguae so-
ditie Iulapium datur Salinum, vicissim cum Mixtura
Vitriolata fumendum; cephalalgia, adplicatis frigida
hirudinibus, parum mitescens, de nouo mox magis
exacerbata surrexit, accedente singultu, vomitu
alui obstipatione continuantibus. Exhibetur iam Mos-
cus cum saccharo tritus et caput vesicatorio obtegitur.
Vrina haecenus clara, aurantia, iam nigrescit et sedi-
mentum demittit cineritium. Praeter Moscum Mi-
turam iam fumit ex Sale Seidlicensi, Anima Rho-
Liquore anodino et Aqua Menthae compositam. Per
gentibus vero symptomatibus, superuenit epilepsia
fae

aepe recurrens; aegra fit stupida, aphona, delira et
 oecca; linguam valde densam, mucosam occupant
 aleuscula aphthosa; caput retrorsum torquetur, oculis
 ex orbita quasi protrusis, cardialgia redit iam mole-
 tissima, adhuc vrget grauis cephalalgia. Praeter
 terata iam saepius epispastica per nucham ducitur seta-
 eum, fit in temporibus arteriotomia, e brachio mit-
 titur sanguis in vna patella crusta mucosa obtectus,
 alias serum vehens citrinum, grumum densum, spa-
 liceum; omnibus autem auxiliis superuacaneis, demum
 conuulsa moritur aegrotata. En vero causam morbi,
 exquisitissimis artis adminiculis haud vincendam; re-
 cluso enim cranio, duo inuenimus ossicula, vtrinque
 cutissima, durae meningis superficiei internae prope
 inum eius longitudinalem superiorem infixam; serum
 nonnullum, in cornubus ventriculi lateralis dextri cere-
 bri extrauasatum et sanguine tinctum. Abdomine
 aperto, viscera adparebant quodammodo sana, excepto
 hepate, cuius conuexa superficies e nigro rubescebat;
 vesicula fellea perimetro et longitudine modicum ae-
 quabat digitum, tunicas insuper gerens valde crassas,
 allosas et cauum, calculis quatuor magnis, muco denso
 conuolutis, integre repletum et obturatum. Bilis nul-
 lam vestigium.

FEMINAM 50 annos natam dolor vexabat cardiae,
 quatuor septimanis punctorius cum vomituritione, siti,
 anorexia, tussi et stricture alui, ante tres tamen dies
 plurae; quibus per xiv dies accesserat tumor durus,

sensim latior, totam regionem epigastricam et hypochondriacam sinistram occupans, ad tactum non torrans. Aluo enemate et eccoproticis laxata, tumor imponitur cataplasma emolliens; superueniunt autem capitis dolores, mox cessantes iterumque recurrentes interdum graues et a frigore orsi cum vomitu omnium fere ingestorum, sapore putrido, dolore et stupore brachii sinistri nec non lumbagine. Sumsit Animi Rhei Liquore anodino permixtae bihorio guttas triginta; tumori valde dolenti adplicatur vnguentum Aetheae et dein Emplastrum ex Hyosciammo et Cicuta compositum; morbus vero persistit inuariatus, intercurrentes singultus, aluus rursus stipatur, vrina retinetur; vtriusque autem euacuatione, iteratis enematribus, promouitur sequitur tamen mors. Aperto abdomine mox in conspectum venit tumor insignis, in curuatura minor ventriculi positus, ab hepatis lobo dextro ad lienem fere extensus, e tuberculis, intus materia sanguineo-purulenta plenis, compositus, vbique coalitus cum adiacentibus, ventriculo, hepate et colo transuerso, quod pondere tumoris ad symphysem pubis depressum erat pancreas aliud quam tumor iste non adfuit. Hepatis lobus sinister, quamuis naturalis consistentiae ad lienem vsque se extendebat.

MULIER 38 annorum grauida, ante mensem graue onus gestando, aliquid in scrobiculo quasi dirumpi, indeque veluti corpus quoddam ad hypogastrium descendere sentiit; mox etiam surrexerat dolor lumbi

lumborum et cardiae, omnium ingestorum vomitus, et vltimis quatuordecim diebus icterus. Aluus erat segnis. Datur Iulapium Salinum cum Anima Rhei et locus dolens illinitur linimento volatili; biduo ab hinc praeterlapso, filuit vomitus, vrinam misit aurantiam, obscuram, crassam. Septimo die accessit dolor hypochondrii dextri; hinc Emulsio propinatur Camphorata et bis mittitur sanguis, phlogistica crusta obiectus crassa. Decreuit hinc dolor; superuenit autem singultus. Tertia vice educitur sanguis adhuc inflammatorius cum doloris hypochondrii euanescentia, vomitu et singultu nihilominus perseuerantibus. Die decimo tussis oritur molesta, aluus stipata enemate aperitur. Die decimo quinto vrgente adhuc vomitu, dabatur Anima Rhei cum solutione Tartari Tartarifati et dein Magnesia alba cum Eleosaccharo foeniculi. Triduo iam cessat vomitus; dolor vero, in hypochondrio recrudescent, inque dorsum et lumbos immaniter saeuens, antiphlogistica denuo et geminam adhuc expostulat venaesectionem, qua prima vice prodit sanguis inflammatorius, altera autem vice resolutus. Dolor persistit rebellis. Die tertio et vigesimo redit vomitus, paulo post tamen silet iterumque recrudescent; tussis perseuerat. Aluus iam triduo clausa, referatur enemate; tentatur Anima Rhei cum Liquore anodino et dein potus antiemeticus Riueri sub efferuescentia sumendus; omne autem et lenissimum quoque Infusum Salab euomit, excepta cereuisia, quam auide petiit et retinere potuit. Epigastrium iam regitur cataplas-

mate emolliente et resolvente Emplastro; tussis len-
tur Syrupo Altheae, Diacodii et Mucilagine Gummi
Arabici; noctu vero non subinde delirat, vrina fit re-
grescens, stranguriosa cum sedimento brunno. Stran-
guria mitigata infuso Plantaginis aquaticae et Radice
Altheae, die octauo et quadragesimo foetum enixa et
abortiuum quinque mensium; nulla fluunt lochia
noctes tamen fiunt magis quietae, vomitus disparuit
sed die quinto et quinquagesimo moritur. Dissectum
cadaueris abdomen omentum exhibuit tuberculis mu-
tis quasi steatomatosis refertum, prolongationem emi-
tens chordae instar, posteriori matricis superficiei ad-
fixam. Hepar magnum, durum, in tota substantia
nigrum, sub incisione sanguinem fundebat. Vesicul-
fellea exilissima, contracta, collum habebat crassum
callosum, et bilis condensatae nigrae exiguam cor-
tinebat copiam. Pancreas erat prorsus induratum
Intestina omnia admodum contracta. In pelui nota-
bilis visa est abnormitas; vesica urinaria exigua, densa
sub symphyse pubis recondita et difficulter detegenda
uterus adhuc distentus ob praegressum abortum; post
uterum adparuit tumor cysticus, caput infantile mag-
nitudine referens, collo uteri adnexus, intus continens
materiam steatomatosam, pilis multis intermixtam; ou-
rium lateris sinistri magnum, nigrescens; intestinum
rectum schirrosum.

IN puellae XIV annorum cadauere albissimo, ex-
citiis meis anatomicis destinato, nuperrime animato
uer

uerti cysticam bilem transsudatam, lateque in viscera
exinde flauescens, diffusam. Hepar in concava dextri
lobi superficie ad latus cystis felleae dextrum bis pro-
funde et longitudinaliter ad trium pollicum distantiam,
sinistrorsum vero prope ingressum venae umbilicalis
semel et leuius praeter naturam incisum. Renes, prae-
sertim dextrum, in multas (y) inaequalitates externe
liuifos. Arteria emulgens dextra hilum renale introi-
ura emittit ramum, qui hilum supergressus superiori
dextri renis extremitati inferitur. Vretheres non
erant proxime ad renes in ramos distincti; sed mox a
receptaculo amplo conico (pelui renali) renibus imme-
diate adhaerente exorti. Vrachus erat totus imper-
ius, in multos ramos superne distributus, ad umbili-
um vix pertingens; vesica urinaria admodum con-
tracta, crassissima; uterus (z) exilissimus, tactu melius
quam visu detegendus, magnitudine circiter nuclei Cof-
eae maioris cum Tubis Fallopiianis tamen et Ouariis,
perfectissimis; vagina uteri angustissima hymene et
arunculis tribus myrtiformibus ornata.

IN sceleti exinde constructi capite mirus naturae
circa ossa Wormiana cernitur lusus; occurrunt haec,
non solum in futura sagittali et lambdoidea, numerosa,

D 4

poly-

(y) Hanc in adultis raram observationem olim habuit
cl. Ruysch; vide l. c. Obs. LXXX. Fig. 64.

(z) Rarissimam hanc observationem quoque protulit ill.
Morgagnius. l. c. Epist. XLVI. Art. 20, 21.

polymorpha; sed etiam in futura vtraque squammosa in sinistra harum duo iacent insignia et trapezoidea vnum sc. anterius $\frac{1}{3}$ pollic. latum inter os frontis, apicem alae magnae Ingrassiasi ossis sphaenoidei, angulum anteriorem inferiorem ossis bregmatis et partem squammosam ossis temporum, ultra pollicem se extendit alterum posterius duplo latius ab incisura parietali ossis temporum incipiens, inter scindentes margines vtriusque ossis, bregmatis et temporum, ultra sesquipollicem protenditur; in dextra harum futurarum modicum vnicum tale os adest, unguiforme, supra semipollicem longum et $\frac{1}{3}$ minus latum, in parietali incisura inclauatum. Inter partem mastoideam temporalem et marginem mamillarem ossis occipitis, ossium dictorum congeries areolas (a) format, magis tamen in sinistra quam dextro latere, elegantes.

PRACTICO vsu vix destituta est haec observatio si enim sciant chirurgi, in cranio denudato naturaliter posse adesse his etiam locis ossium quasi fragmenta, cranii ossa, notantibus Albino et Tarino, supernumerariis aliquando futuris a natura diuisa fuisse inueniri in cranio terebrando exinde fiunt cauti.

LIENEM in conuexa superficie semel tribus et a vice binis profundis incisuris transversis excavatum inueni.

REN

(a) Cum Rosis comparauit ill. Rottböhl, qui pulchras his ossibus observationes Soc. Reg. scient. haun. obtu

RENEM seruo, ante aliquot annos a me deprehensum, cuius extremitates adeunt, praeter arteriam emulgentem hilum intrantem, bini adhuc notabiles rami arteriosi, ex Aorta abdominali supra et infra emulgentem prouenientes, quorum superior simplex superiorem renis ingreditur extremitatem; inferior autem renis extremitati infimae inseritur et quatuor quidem ramusculis, in quos paulo ante hanc insertionem est diuisus. Vretherem praeterea habet totum geminum.

IN alio cadauere renem inueni, cuius vrether initio est duplex, medietatem autem musculi Pfoae transeundo in vnicum coit canalem.

IN cadauere hominis robusti, senescentis, in carcere demortui, omnes et integras asperae arteriae cartilagines inueni amplas et penitus ossificatas; imo intra pulmones, saltem in nonnullis ramificationibus.

ALTERUM eiusmodi specimen ante biennium mihi buenit in cadauere alius senis, cuius os hyoideum et aryngis cartilagines adhuc seruo; est illud in vnicum commutatum; cartilagines arytenoideae, cricoidea penitus, et thyroidea pro maxima parte, ossificatae; tertia autem cartilago infra superiorem suam marginem et mox intra lineam obliquam, cui inferuntur sternothyroideus, Hyothyroideus et Pharyngis infimus Constrictor vtrinque pertusa est foramine, forma extensione fabae modicae, simili, per quod transit

arteriae thyroideae superioris ramus, in cauum laryngis et tubi aërei se terminaturus.

ULTIMAE sectioni (p. 54) interfuerunt solertissimi commilitones Georg. Straett et Laur. Monrad, qui specimina adlata, quot adhuc seruo, apud me viderunt.

THESES.

I.

Opium conuenienti dosi porrectum eximium antiphlogisticum.

II.

Mercurius et opium vtilissima contra gangraenam remedia, ipsi nonnunquam Cortici Peruuiano praeferenda.

III.

Aquae frigidae vsus ex erysipelatis cura non proscribendus.

IV.

In putrida febre vix vnquam dat cris perfectæ.

V.

Conualescentibus ex febre putrida laxa sunt summe proficua.

VI.

Sedes et causas morborum Anatome persequitur, probe sciat distinguere, quid morbus, quid mors efficere valuerit.

VII.

Caput foetus inclavatum et tactui in inferiori pelvis apertura obuium, forcipis quidem expostulat usum; sed nondum ideo opportuna, imo irrita nonnunquam operatio.

VIII.

Sectio Synchondrosis Sigaultiana magno opere laudata, iure quidem esset limitanda; Hunteriana tamen oppositio non omni ratione fatis est firma.

IX.

Forcipes, ad extractionem capitis, in superiori pelvis apertura hærentis, commendatae, instrumenta sunt plerumque inutilia et periculi semper plena.

X.

Bilem terrestribus corrigere velle non est absurdum.

XI.

XI.

Cl. Baumeum iniuste censet Quarin
Baumeana enim methodus, circa infusi-
onem et extractionem Corticis peruian
est praestantissima.

XII.

Transsudatio bilis per poros vesiculae
felleae a Tulpio, Morgagnio, Swietenio
Marcardo, a pluribus aque me saepe vis
mortis sequela, haud dubie censenda.

XIII.

Iris, quoad fabricam et indolem a tu-
nica choroidea, diuersissima.

XIV.

Iridis structuram musculosam cum Ha-
ltero et Morgagnio non prorsus reiiciamus
exinde pupillae diastolen et systolen deri-
uabimus, Hallerum in hoc non secuti.

XV.

Diastolen illam secundum naturam, sy-
stolen contra eam fieri suspicamur.

